

“ ...

*Asıl dava TMK 124 maddesi kapsamında açılan evlenmeye izin talebine ilişkindir.*

*TMK 124 maddesi “Erkek veya kadın onyediyi yaşını doldurmadıkça evlenemez.*

*Ancak, hâkim olağanüstü durumlarda ve pek önemli bir sebeple onaltı yaşını doldurmuş olan erkek veya kadının evlenmesine izin verebilir. Olanak bulundukça karardan önce ana ve baba veya vasi dinlenir.” demektedir.*

*Evlenmesine izin istenilen küçük ...'ın 08/05/1998 doğumlu olduğu, henüz dava tarihi itibarıyla 18 yaşını doldurmadığı anlaşılmıştır.*

**T.C. Anayasanın 5.'ci maddesi** “Devletin temel amaç ve görevleri, Türk milletinin bağımsızlığını ve bütünlüğünü, ülkenin bölünmezliğini, Cumhuriyeti ve demokrasiyi korumak, kişilerin ve toplumun refah, huzur ve mutluluğunu sağlamak; kişinin temel hak ve hürriyetlerini, sosyal hukuk devleti ve adalet ilkeleriyle bağdaşmayacak surette sınırlayan siyasal, ekonomik ve sosyal engelleri kaldırmaya, insanın maddî ve manevî varlığının gelişmesi için gerekli şartları hazırlamaya çalışmaktır.”

**10.'cu maddesi** “Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasî düşünce, felsefî inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir.

*(Ek fıkra: 7/5/2004-5170/1 md.) Kadınlar ve erkekler eşit haklara sahiptir. Devlet, bu eşitliğin yaşama geçmesini sağlamakla yükümlüdür. (Ek cümle: 12/9/2010-5982/1 md.) Bu maksatla alınacak tedbirler eşitlik ilkesine aykırı olarak yorumlanamaz.*

*(Ek fıkra: 12/9/2010-5982/1 md.) Çocuklar, yaşlılar, özürlüler, harp ve vazife şehitlerinin dul ve yetimleri ile malul ve gaziler için alınacak tedbirler eşitlik ilkesine aykırı sayılmaz.*

*Hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınamaz.*

*Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadırlar.”*

**17.'ci maddesi** “Herkes, yaşama, maddî ve manevî varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir.

*Tıbbî zorunluluklar ve kanunda yazılı haller dışında, kişinin vücut bütünlüğüne dokunulamaz; rızası olmadan bilimsel ve tıbbî deneylere tâbi tutulamaz.*

*Kimseye işkence ve eziyet yapılamaz; kimse insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir cezaya veya muameleye tâbi tutulamaz.*

*(Değişik: 7/5/2004-5170/3 md.) Meşrû müdafaa hali, yakalama ve tutuklama kararlarının yerine getirilmesi, bir tutuklu veya hükümlünün kaçmasının önlenmesi, bir ayaklanma veya isyanın bastırılması, sıkıyönetim veya olağanüstü hallerde vekili merciin*

*verdiği emirlerin uygulanması sırasında silah kullanılmasına kanunun cevaz verdiği zorunlu durumlarda meydana gelen öldürme fiilleri, birinci fıkra hükmü dışındadır.”*

*41. 'ci maddesi “(Değişik: 3/10/2001-4709/17 md.) Aile, Türk toplumunun temelidir ve eşler arasında eşitliğe dayanır.*

*Devlet, ailenin huzur ve refahı ile özellikle ananın ve çocukların korunması ve aile planlamasının öğretimi ile uygulanmasını sağlamak için gerekli tedbirleri alır, teşkilâtı kurar.*

*(Ek fıkra: 12/9/2010-5982/4 md.) Her çocuk, korunma ve bakımdan yararlanma, yüksek yararına açıkça aykırı olmadıkça, ana ve babasıyla kişisel ve doğrudan ilişki kurma ve sürdürme hakkına sahiptir.*

*(Ek fıkra: 12/9/2010-5982/4 md.) Devlet, her türlü istismara ve şiddete karşı çocukları koruyucu tedbirleri alınır.” demektedir.*

***İnsan hakları evrensel beyannamesi*** evlenme sözleşmesinin ancak evleneceklerin özgür ve tam iradesi ile yapılacağını, yeterince kişilerin olgunlaşmaması halinde iradenin özgür ve tam olmayacağını kabul etmiştir.

*Küçük yaşta evliliklerde küçüğün iradesinin özgür ve tam olacağı yönü de kuşkuludur.*

***Kadına karşı her türlü ayrımcılığın önlenmesi sözleşmesi (CEDAW)*** (madde 16/l) Taraf devletlerin kadınlara karşı evlilik ve aile ilişkileri konusunda ayrımı önlemek için gerekli bütün önlemleri alacaklar, özellikle kadın erkek eşitliği ilkesine dayanarak evlenmede eşit hak, özgür eş seçme, serbest ve tam rıza ile evlenme hakkı ile çocuğun erken yaşta nişanlanması veya evlenmesi hiç bir şekilde yasal sayılmayacak ve buna dair tüm önlemlerin alınacağı belirtilmiş ve bireyin en erken evlenme yaşının 18 olarak kabul edildiği görülmüştür.

*Bu bağlamda erken evlilikler çocukların temel haklarından yoksun kalmasına neden olmaktadır.*

***T.C Devleti Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesine taraf bir devlettir.*** Bu kapsamda taraf devletlere istismarı etkin bir şekilde cezalandırılacak yasal düzenlemeleri yapma ve bu mevzuatın soruşturma ve kovuşturma aşamasında uygulanması konularının her ikisinde de devletlere pozitif yükümlülük getirmektedir. Bu tespitler doğrultusunda küçük ...'ın evrensel kurallara uygun olarak rızasının bulunduğu kabul edilemez.

*Birleşmiş Milletler Genel Kurulunda 20/11/1989 tarihinde kabul edilen ve Türkiye'nin 1995 yılında onayladığı, Çocuk Hakları Sözleşmesinin 1. Maddesi de 18 yaş altında herkesin çocuk olduğunu kabul etmiştir. Sözleşmenin 36. 'cı maddesi taraf devletler her hangi bir biçimde zarar verebilecek durumlarda çocuğu koruyacağını belirtmiştir.*

***Türkiye'nin taraf olarak kabul ettiği ve İstanbul Sözleşmesi (KADINA YÖNELİK ŞİDDET VE AİLE İÇİ ŞİDDETİN ÖNLENMESİ VE BUNLARLA MÜCADELE İLİŞKİN AVRUPA KONSEYİ SÖZLEŞMESİ)*** 48 yaş altında yapılan her evlilik erken evliliktir. Erken evlilikler çocuğa yönelik şiddettir. Cinsel sömürüyü de içinde barındırır ve bu sözleşmeyi imzalayan, onaylayan devletler fiziksel, cinsel, ekonomik ve duygusal şiddet türlerini önlemek

*için gerekli yasal önlemleri alma yükümlüğü altına girmiştir. Bu sözleşme 2011 yılında imzalanmış 01/08/2014 tarihinde yürürlüğe girmiştir.*

*Çocukların cinsel istismar ve sömürüye karşı korunmasına ilişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi de taraflardan taraf devletlerden her biri çocukların cinsel sömürü ve istismarın her türünü engellemek ve çocukları korumak için gereken yasal ve diğer tedbirleri alabileceğini belirtmiştir.*

**T.C. Anayasanın 90./5 'ci maddesi** “Usulüne göre yürürlüğe konulmuş milletlerarası andlaşmalar kanun hükmündedir. Bunlar hakkında Anayasaya aykırılık iddiası ile Anayasa Mahkemesine başvurulamaz. (Ek cümle: 7/5/2004-5170/7 md.) Usulüne göre yürürlüğe konulmuş temel hak ve özgürlüklere ilişkin milletlerarası andlaşmalarla kanunların aynı konuda farklı hükümler içermesi nedeniyle çıkabilecek uyuşmazlıklarda milletlerarası andlaşma hükümleri esas alınır.”

*Bu çerçevede TMK 124. Maddesi ile Türkiye'nin taraf olduğu Uluslararası Sözleşmeler arasında çelişki bulunmaktadır. T.C. Anayasasının 90/5 maddesi de iç hukuk kurallarının çeliştiği durumlarda Uluslararası Sözleşmelerin yürürlükte olduğunu ve uygulanması gerektiğini belirtmiştir.*

*5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu 18 yaşını doldurmamış kişileri çocuk olarak kabul etmiştir.*

*4721 sayılı TMK erginlik yaşını 18 yaşının doldurulması ile başlayacağını belirtmiştir.*

*Yargıtay 2 Hukuk Dairesi değişik kararlarında tarafların birlikte olup, karı koca yaşamalarının TMK 124.'cü maddesi kapsamında olağanüstü bir durum olarak da kabul etmemiştir.*

*Küçüğün aldirılan sağlık kurulu raporunda da; sadece bedensel gelişimi yanında fikri ve bedeni olgunluğunda tam olarak evlenmeye uygun olduğu yeterli düzeyde araştırılmadan evliliğe uygun yapıda olduğuna dair görüş bildirildiği görülmüştür.*

*Erken evlilikler psiko-sosyal açıdan eğitimsizliğe, anne çocuk ölümlerine, üreme sağlığı sorunlarına, kadına yönelik şiddet ve psikolojik sorunlar gibi ağır sonuçlara neden olabileceği, uzman görüşlerinde de açıkça belirtilmektedir.*

*Anayasamızın 10.'cu maddesinin 3.'cü fıkrası çocuklar için alınacak tedbirler eşitlik ilkesine aykırı sayılmamaktadır.*

*Anayasanın 41.'ci maddesi devlet her türlü istismar ve şiddete karşı çocukları koruyucu önlemleri almakla yükümlü tutmuştur.*

*Ayrıca Türkiye'nin taraf olduğu ve Anayasanın 90.'cu maddesinin 5. 'cü fıkrası uyarınca usulüne göre yürürlüğe konulmuş temel hak ve sözleşmelere ilişkin uluslararası anlaşmalar ulusam mevzuattan üstün olarak uygulanmaktadır.*

*Yukarıda belirtilen Anayasamızın ilgili maddeleri, Türkiye'nin taraf olduğu Uluslararası Sözleşmeler ve en son Türkiye'nin çekincesiz onayladığı ve kabul ederek yürürlüğe*

**Esas Sayısı : 2016/126**

**Karar Sayısı : 2016/119**

*giren İstanbul Sözleşmesi kapsamında 18 yaşın altındaki herkesin çocuk olduğu ve devletin bu kişileri korumakla yükümlü olduğu kabul edilmiştir. Uluslararası sözleşmeler iç hukuk kurallarının üzerindedir ve T.C. Anayasanın 90.'cı maddesi gereğince uyulması gereken kurallardandır.*

*Çocuk sağlığı hastalıkları uzmanlarından alınmış raporlar incelendiğinde; 18 yaş altında evlendirilen çocukların fiziksel, cinsel ve ekonomik şiddete daha çok uğradıkları, bu çocukların evliliği bilinçli olarak yapmadıkları ve evlenerek büyük çoğunluğunun eğitim sistemi dışında bırakıldığı, bu nedenle çocukların ruh sağlıklarının bozulduğu, depresyon kaygı bozuklukları, davranış ve durum bozuklukları gibi uyum sorunları yaşadıkları, istenmeyen gebelikler sonucu ruh sağlıklarının bozulduğu ve sağlıklı nesiller yetiştirilebilmesi için erken evliliklerin önüne geçilmesi ve gereken her türlü önlemin alınması gerektiği de raporlarda belirtilmiştir.*

### **HÜKÜM**

*Bu nedenle çocukların yüksek yararı göz önünde bulundurularak erken evliliklere karşı çocukları koruyup, kollamak ve çocuk gelinlerin önüne geçilmesi gerekmektedir. Bu kapsamda T.C. Anayasasının ilgili maddeleri ve Uluslararası sözleşmeler kapsamında TMK 124. maddesinin Anayasaya aykırı olduğu iddiasıyla TMK 124. maddesinin iptali için dosyanın Anayasa Mahkemesine gönderilmesine, yargılamanın durdurulmasına karar verildi.”*